

Läkemedelshantering Narkotikasvinn

Rutin vid avvikelse av narkotikaklassade läkemedel

Gäller för:	Socialförvaltningen
Gäller från och med:	2022-09-13
Tidpunkt för aktualisering:	2023-05-01
Dokumentägare:	Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Handlingsplan	3
Utredning.....	4
Ansvar.....	4
Checklista.....	7

Bakgrund

Narkotikaklassade läkemedel kan försvinna genom

- Stöld
- Felhantering, tex felleverans, felräkning och förväxling
- Övrigt så som tappade läkemedel, utspottade och hantering som närstående utfört

Narkotikasvinn är brister i behållningen som inte går att spåra efter att alla kontroller och uppföljningar är genomförda.

Svinn uppmärksammas genom strukturerade kontroller av narkotikaklassade läkemedel enligt **Riktlinje för läkemedelshantering inom hälso- och sjukvården inom Skaraborgs kommuner** och den **Lokala rutinen för läkemedelshantering**. Genom strukturerade kontroller kan ytterligare svinn förhindras och så även förhindra att person som är ordinerade blir drabbad.

Syfte

Syftet är att beskriva vad som skall göras och av vem vid avvikelser gällande narkotikaklassade läkemedel, när det på något sätt uppmärksammas att det saknas och /eller försvinner och kan vara svinn.

Rutinen gäller hos personer inom kommunal hälso-sjukvård där sjuksköterska tagit över läkemedelansvar tillika även hos personer med egenvård för läkemedel som erhåller vård och omsorg inom socialförvaltningen

Rutinen är för medarbetare som genom legitimation eller genom delegation handhar narkotikaklassade läkemedel samt ansvariga för och inom kommunal vård och omsorg.

Handlingsplan

Vid tillfällen där kontrollräkning av narkotikaklassade läkemedel avviker ska handlingsplan upprättas enligt följande - se även Handläggning enligt checklista

Den som uppmärksammar att narkotikaklassat läkemedel saknas där läkemedelansvaret är övertaget av sjuksköterska skriver en avvikelse under HSL, om person har egenvård skrivs avvikelsen under SOL.

Utredning

Vid upptäckt från patientansvarig sjuksköterska och eller anmälan från omvårdnadspersonal /kollega ska PAS göra en bedömning av svinnet omfattning. Tillsammans med annan kollega kontrollräkna och dubbelsignera och tillsammans utreda om det finns någon anledning, förklaring till läkemedelsvinnet. Kontroll skall även utföras om det saknas narkotikaklassade läkemedel hos flera patienter.

Om förklaring finns till svinnet dokumenteras detta av PAS i patientjournal och i avvikelser för HSL orsaker till svinnet.

Finns ingen förklaring till svinnet ska PAS anmäla till

- Enhetschef för enheten
- Enhetschefen för SSK enheten
- MAS

Om personen har egenvård för sina läkemedel utreder enhetschef för omvårdnadspersonal svinnet.

Handlingsplan

Enhetschef för enhet, enhetschef för sjuksköterskor och PAS utarbetar en handlingsplan för kommande kontroller

- Kontrollräkna läkemedel tätare där svinn förekommit
- Utföra stickprov där det finns narkotikaklassade läkemedel
- Tätare kontroller av narkotikajournal
- Utvärdering av insatta åtgärder utförs av sjuksköterska och enhetschef för omvårdnadspersonal enligt upprättad handlingsplan
- Behovsbedömning görs för ytterligare åtgärder om det behövs
- MAS meddelas via kopia av handlingsplan

Ansvar

Enhetschef för sjuksköterska

- Ansvarar tillsammans med sjuksköterska och enhetschef för enheten (om omvårdnadspersonal är inblandad) för att utreda omständigheter till svinnet och vidta åtgärder samt planera fortsatt hantering.
- Ansvara för att göra polisanmälan vid direkt misstanke om brott, stöld eller då man bedömer att ingen förklaring eller adekvat anledning finns. Det är alltid polis som utreder om det är ett brott. Generellt så är det ägaren till föremålet som försvunnit,

stulits som ska göra anmälan men detta kan vid samtycke göras av den utförande verksamheten.

- Ansvarar tillsammans med sjuksköterska och enhetschef för enhet att handlingsplan upprättas samt att åtgärder följs och utvärderas.
- Ansvara för att dokumentera i avvikelser, åtgärder och uppföljningar.
- Ansvar för att informera patient som enbart har HSL insatser, om patient av anledning inte kan ta emot informationen ska detta ges till närstående.
- Ansvara för att utföra bedömning om framtida hantering
- Arbetsrättsliga ansvaret, vid behov kontakt med HR
- Säkerställa att rutiner för läkemedelshantering finns och är kända inom enheten.
- Ansvara för att vård och omsorgschef informeras och involveras i utredning /handlingsplan vid omfattande svinn.
- Anmäla ärendet till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om det anses att det finns skälig anledning att personen, som har legitimation för ett yrke inom hälso- och sjukvården kan utgöra en fara för patientsäkerheten.

Enhetschef för enhet

- Ansvarar tillsammans med sjuksköterska och enhetschef för sjuksköterskorna för att utreda omständigheter till svinn och vidta åtgärder samt planera fortsatt hantering.
- Ansvara själv för att utreda och åtgärda om svinn sker hos person som enbart har socialtjänstinsatser och/ eller egenvård för läkemedel
- Ansvara för att göra polisanmälan vid direkt misstanke om brott, stöld eller då man bedömer att ingen förklaring eller adekvat anledning finns. Det är alltid polis som utreder om det är ett brott. Generellt så är det ägaren till föremålet som försvunnit, stulits som ska göra anmälan men detta kan vid samtycke göras av den utförande verksamheten.
- Ansvarar tillsammans med sjuksköterska och enhetschef för sjuksköterska att handlingsplan upprättas samt att åtgärder följs och utvärderas.
- Ansvara för att dokumentera i avvikelser, åtgärder och uppföljningar.
- Ansvar för att informera vårdtagare om vårdtagare av anledning inte kan ta emot informationen ska detta ges till närstående.
- Ansvara för att utföra bedömning om framtida hantering
- Arbetsrättsliga ansvaret, vid behov kontakt med HR
- Säkerställa att rutiner för detta inom läkemedelshantering finns och är kända inom enheten.
- Ansvara för att verksamhetschef informeras och involveras i utredning /handlingsplan vid omfattande svinn.

Verksamhetschef

- Ansvarar för att handlingsplan är upprättad vid omfattande svinn

Omvårdnadspersonal med eller utan delegering

- Ansvara för att vara patientansvarig sjuksköterska behjälplig i utredning
- Ansvarar för att följa de åtgärder som är i handlingsplanen.

MAS

- Ansvara för att rutin är upprättad och revideras vid behov
- Upprättar checklista
- Ansvara för att vara behjälplig vid utredning
- Utreder där det medfört konsekvenser för den enskildes fysiska och psykiska hälsa enligt Lex Maria

SAS

Person som har egenvård och inte är inskriven i kommunal hälso och -sjukvård utan enbart SOL och där det visar sig ha medfört konsekvenser för den enskildes fysiska och psykiska hälsa kan det bli aktuellt med att rapportera, utreda enligt Lex Sarah.

Checklista

Ansvar	Åtgärd	Utfört datum	Utfört av
All personal inom vård och omsorg	Den som uppmärksammar att läkemedel saknas skriver avvikelse – under HSL om person är inskriven i kommunal hälso-sjukvård – under SOL om person endast har Sol- insatser		
Sjuksköterska	Sjuksköterska som upptäcker / får information om svinn tar hjälp av kollega och kontrollräknar		
Sjuksköterska	Utesluter om det finns några naturliga och uppenbara orsaker till att läkemedel saknas. Granskar dokumentation och journalhandlingar		
Sjuksköterska	Vid behov av fortsatt utredning Rapporterar SSK till ansvarig enhetschef och enhetschef för ssk muntligt och genom avvikelsen. Avvikelse skickas även till MAS		
Enhetschef för sjuksköterska Enhetschef för enhet	Utredning händelsen vidare.		

Enhetschef för sjuksköterska Enhetschef för enhet	Upprättare handlingsplan med tydliga åtgärder detta sker vid behov i samråd med MAS. Åtgärder kan vara - Kontrollräkning av läkemedel en till fler gånger dagligen. - Kvarstår svinnet utförs kontrollräkning efter varje arbetspass med dubbelsignering - Kontrollräkning av läkemedel med dubbelsignering 1 ggr /dag/ vecka. - Minimera antal narkotiska läkemedel hos patient till dagsdoser. - Kontrollräkna hos övriga patienter. - Utföra stickprov - Dubbelsignering vid överlämnande av narkotikaklassade läkemedel - Se över tillgång till nycklar som går till läkemedelskåp. - Handlingsplan med åtgärder och utvärdering till MAS		

Enhetschef för sjuksköterska	Vid svinn från gemensamt läkemedelsförråd skall händelse utredas och handlingsplan upprättas - Kontrollräkning och dubbelsignering dagligen. - Handlingsplan med åtgärder till MAS		
Enhetschef för enhet Enhetschef för sjuksköterskor	- Informera verksamhetschef - Polisanmälan - Informerar övriga medarbetare inom enheten om händelsen och vidtagna åtgärder		
Enhetschef för enhet	- Informerar vårdtagare om händelsen och vidtagna åtgärder		
Enhetschef för sjuksköterskor	- Informerar patient om händelsen och vidtagna åtgärder där personen enbart har HSL insatser		

Enhetschef för enhet, sjuksköterskor	- Vid stöld där medarbetare tas på bar gärning eller erkänner skall chef ta ställning till arbetsrättsliga åtgärder i samverkan med HR och fackliga organisationer.- Anmäla ärendet till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om det anses att det finns skälig anledning att personen, som har legitimation för ett yrke inom hälso- och sjukvården kan utgöra en fara för patientsäkerheten.- Polisanmälan		